

Kulturplan 2015-2017

Handlingsplan

SÖRMLAND 2017

LANDSTINGET
SÖRMLAND

Layout:

Catarina Turén, Sörmlands Museum

Publiceringsdatum:

2016-12-01

Innehållsansvarig:

Mikael Palo, Kultur & Utbildning, Landstinget Sörmland

Tryck:

Joma Grafisk Produktion AB, 2017

Omslagsbild:

Graffiti workshop i Nyköping sommaren 2015, ett samarbete mellan Sörmlands museum och Nyköpings kommun. En likadan workshop arrangerades även sommaren 2016.

INNEHÅLL

Inledning	4	Dansfrämjande verksamhet, Dans i Sörmland	17
Kulturpolitiska utgångspunkter och mål	5	<i>Samarbeten</i>	17
Nationella mål	5	<i>Nya arenor/målgrupper</i>	17
Regionala mål, riktlinjer och prioriteringar	5	<i>Inflytande och delaktighet</i>	17
FN:s barnkonvention	6	Filmkulturell verksamhet, särskild inriktning på barn och unga	18
Gemensamma regionala utvecklingsområden	7	Filmkulturell verksamhet, Film i Sörmland	18
Nationella minoriteter	7	<i>Inflytande och delaktighet</i>	18
Tvarsektoriella perspektiv	7	<i>Talangutveckling</i>	18
Genus, jämställdhet och funktionshinder	7	<i>Mångfald</i>	18
Professionell teater-, dans- och musikverksamhet ..	8	<i>Nya arenor</i>	18
Regional teater-, dans- och musikverksamhet		<i>Stöd/utbildning</i>	18
– Scenkonst Sörmland	8	Hemslöjdsfrämjande verksamhet	19
<i>Gräns-/genreöverskridande verksamhet</i>	8	<i>Slöjden, samtiden och framtiden</i>	
<i>Samarbeten</i>	8	– att arbeta med angelägna frågor	19
<i>Mångfald</i>	8	<i>Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer</i>	19
<i>Tillgänglighet</i>	8	<i>Sörmlands museums nya hus i samarbete med</i>	
<i>Nya arenor/målgrupper</i>	9	<i>övriga enheter på museet</i>	19
<i>Samhälle/samtid</i>	9	<i>Globala och interkulturella perspektiv</i>	
<i>Inflytande och delaktighet</i>	9	– slöjd från och för hela världen	19
Regional museiverksamhet	10	<i>Gräns- och genreöverskridande</i>	19
Sörmlands museum	10	<i>Slöjd för och med barn och unga</i>	19
<i>Sörmlands museums nya hus – med, för och om alla</i>	10	<i>Slöjd för och med äldre</i>	20
<i>Samtid och framtid – att arbeta med angelägna frågor</i>	10	<i>Näring</i>	20
<i>Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer</i>	10	<i>Använd kulturarv och samlingar</i>	20
<i>Interkulturella perspektiv och mångfald</i>	10	<i>Samarbeten/ samarbetsparter</i>	21
<i>Gräns- och genreöverskridande</i>	11	Regional biblioteksverksamhet	21
<i>Använda samlingar och kulturmiljöer</i>	11	Regional biblioteksverksamhet och taltidningsverksamhet	21
<i>Samtidskonst</i>	11	<i>Samhälle, inflytande och delaktighet</i>	21
<i>Målgrupp Barn och unga – verksamhet för och med</i>	11	<i>Arenor och samarbeten</i>	22
<i>Målgrupp Äldre – verksamhet för och med</i>	12	<i>Mångfald och tillgänglighet</i>	22
<i>Samarbeten</i>	12	Litteratur och läsförmedling	22
Svenskt Barnbildarkiv	12	<i>Litteraturfrämjande</i>	22
<i>Utåtriktat tillgängliggörande arbete</i>	12	<i>Läsförmedling</i>	22
<i>Insamling/samtidsdokumentation</i>	12	Unga kulturyrtingar	23
Regional arkivverksamhet	14	Ska arbeta angeläget, relevant och aktuellt för olika människor ..	23
Arkiv Sörmland	14	<i>Graffiti som konstform</i>	23
<i>Tillgänglighet och mångfald</i>	14	<i>Sörmländskt Game Jam</i>	23
<i>Pedagogisk verksamhet för barn, unga och äldre</i>	14	Tvarsektoriella perspektiv i kulturplanen	23
<i>Samverkan och samarbete</i>	14	Kultur och hälsa	23
<i>Samtid och framtid (gräns- och genreöverskridande)</i>	15	Regional utveckling	23
Konst- och kulturfrämjande verksamhet	15	Kulturskarpares villkor	24
Konstfrämjande verksamhet	15	Kulturell infrastruktur	24
<i>Samtidskonst – konsten, samhället och angelägna frågor</i>	15	Kultur i folkbildningen	24
<i>Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer</i>	15	Samverkan och samråd avseende kulturplanen i länet	24
<i>Gräns- och genreöverskridande</i>	16		
<i>Interkulturella perspektiv – konst från hela världen</i>	16		
<i>Målgrupp Barn och unga – verksamhet för och med</i>	16		
<i>Samarbeten</i>	17		

INLEDNING

Handlingsplanen för 2017 är en del av Sörmlands kulturplan 2015-2017. I handlingsplanen anges de satsningar och inriktningar för den regionalt inriktade kulturverksamheten som ska genomföras under 2017, med utgångspunkt i kulturplanens målbild, prioriterade områden och utvecklingsområden. Handlingsplanen utgör vidare en prioritering av de områden som ska arbetas särskilt med under det tredje året av kulturplanens treårsperiod, vilket innebär att det inte är alla prioriterade områden i kulturplanen som har ett direkt genomslag i arbetet under 2017. En förlängning av kulturplaneperioden till fyra år innebär också att vissa insatser kommer att fördelas om mellan åren. Handlingsplan 2017 behöver också läsas tillsammans med den beslutade Kulturplan Sörmland 2015-2017 för att en helhetsbild ska erhållas.

En kulturplan beskriver verksamhet, som har sin utgångspunkt i kulturpolitiska mål. Samtidigt som det därför är viktigt att värna kulturens och konstens egenvärde, ska en sambalans mellan andra politikområden och kulturen kunna uppnås. Att klara den balansen ställer krav på att principen om armlängds avstånd mellan beslut och genomförande bibehålls, att konstnärligt utövande och dialog i samhället bevaras och att det finns ett handlingsutrymme i länets kulturliv för kulturskapare att arbeta konstnärligt. Det hand-

lar om att säkerställa vilka beslut som tas var, att stödja ett brett kulturutbud, att möjliggöra en kulturell infrastruktur i form av mötesplatser, arenor och samtal. Men också att i samverkan med andra regionala instanser skapa förutsättningar för kulturella och konstnärliga aktiviteter och att se dess betydelse för samhällsbyggandet och människors livskvalitet.

För 2017 lyfter Sörmland därför fram insatser som pekar mot en ökad dialog och delaktighet, en vilja att nå ut i hela länet och ta vara på de möjligheter och resurser som finns. Det handlar om mångfald i dess olika betydelser, om att alla ska kunna ta del av kultur, att en mer utvecklad samverkan ska fortsätta etableras mellan region och kommun, mellan institutioner och det fria kulturlivet, och mellan politik och konstnärskap. Att mötas i kulturen skapar en grogrund för ett kulturliv som har betydelse, som gör skillnad och som ger utrymme för utveckling och förnyelse. Och det är vad det långsiktiga målet är i Sörmland.

Åsa Kratz
*Ordförande nämnden för kultur, utbildning
och friluftsverksamhet, Landstinget Sörmland*

Mikael Palo
*Kultur och utbildningschef, Landstinget
Sörmland*

KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL

Nationella mål

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen anges att kulturpolitiken ska:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

Andra kriterier som ska uppfyllas är

- barns och ungas inflytande och delaktighet
- jämställdhetsperspektiv
- etnisk och kulturell mångfald
- internationell verksamhet
- tillgänglighet till kultur för personer med funktionsnedsättning

Målbilden och riktlinjerna i Sörmlands kulturplan har samma riktning som de nationella kulturpolitiska målen. Kulturplanen visar på övergripande regionala vägval, strategiska prioriteringar och inriktningar för att nå målen. Kulturplanen kompletteras med årliga handlingsplaner, där de kulturaktiviteter Sörmland väljer att arbeta med lyfts fram.

Regionala mål, riktlinjer och prioriteringar

Grunderna för Sörmlands kulturliv historiskt och i nutid, bakgrundsbilden och beskrivningen av kulturverksamheterna ligger kvar sedan den föregående kulturplanen. Inför denna kulturplan beslutades att det som är viktigt, angeläget och bra för det sörmländska kulturlivet skulle vara kvar och vidareutvecklas, det vill säga önskemålet var att ”behålla det som var gott, göra tydligt det som var oklart, och lägga till det som kunde saknas”. Med det som utgångspunkt ar-

betades därför en ny kulturplan fram, såväl till form som till innehåll.

Målbilden för Sörmlands kulturliv är för perioden 2015-2017:

Kultur skapas i möten.

I Sörmland finns kulturen där människorna finns, är en naturlig del av vardagen och speglar samhällets mångfald.

För att göra målbilden tydligare och beskriva syftet med den:

- Kultur är en viktig nyckel till utveckling av det lokala samhället och länet liksom till individens utveckling och livskvalitet
- Kultur bidrar till demokratisk medvetenhet och kritiskt tänkande
- Sörmland är mångfacetterat – Kulturen ska möta geografiska och kulturella utmaningar genom att bidra till möten, gemenskap och dialog där mångfalden speglas
- Länets offentligt finansierade kulturliv ska präglas av tillgänglighet och alla människors lika värde. Barns och ungas rätt till kultur ska särskilt prioriteras

Utifrån de nationella och regionala kulturpolitiska målen, länets samlade målbild och länets förutsättningar och utformning behöver den regionala kulturverksamheten i samverkan med alla aktörer i länet, utforma och genomföra en kulturverksamhet som är relevant för Sörmland. I det innefattas att verksamheten berör, lyfter och stärker människorna i länet. Därför vill vi att Sörmlands regionala kultur:

Kultur skapas i möten. Det nya museihuset blir en mötesplats för människor i historia, nutid och framtid.

- Ska möta människor i hela länet och bjuda in till delaktighet i kulturlivet
- Ska finnas på många olika platser och arenor
- Ska arbeta angeläget, relevant och aktuellt för olika människor
- Ska lyfta fram mångfald och mångfacetterade kulturarv
- Ska arbeta gräns- och genreöverskridande
- Ska arbeta med interkulturella perspektiv
- Ska säkerställa barns och ungas rätt till kultur
- Ska söka samverka och samarbeta interkommunalt, interregionalt och internationellt
- Ska säkerställa kultur för och med äldre i länet

FN:s barnkonvention

I Kulturplan Sörmland 2015-2017 lyfts FN:s *Konventionen om barnets rättigheter* fram som en utgångspunkt för länets kulturliv riktat mot barn och unga. Landstinget Sörmlands handlingsplan *Främja, säkerställa, bevaka barnets rättigheter* är kopplad till landstingets *Riktlinjer för arbetet med FN:s konvention om barnets rättigheter* med mål och prioriterade insatser för 2013-2017. Inom ramen för länets kulturplansarbete beaktas särskilt Mål 2: Artikel 4, Mål 3: Artikel 2, Mål 4: Artikel 6 & 31 och Mål 6: Artikel 12. Under kulturplansperioden betonas därför:

- Mål 2: Artikel 4 **Barn ska prioriteras aktivt**
Landstinget Sörmland ska vidta alla lämpliga administrativa och andra åtgärder för att genomföra barnets rättigheter samt att vi till det yttersta av våra tillgängliga resurser ska förverkliga barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Mål 3: Artikel 2 **Barnets rätt att inte diskrimineras**
Alla barn har samma rätt till samtliga rättigheter och alla barn utan undantag ska skyddas från alla former av diskriminering. Barnet får enligt konventionen inte heller diskrimineras p.g.a. förhållanden som rör deras föräldrar
- Mål 4: Artikel 6 **Rätten till liv, överlevnad och utveckling fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.**
- Artikel 31 **Barnet har rätt till lek, vila och fritid** samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
- Mål 6: Artikel 12 **Rätten att säga sin mening och få den respekterad**
Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör det. Barnets åsikt ska respekteras och tillmätas betydelse i förhållande till ålder och mognad. Artikeln ger inte barnet automatiskt rätt till självbestämmande

Några av våra mål är att säkerställa barns rätt till kultur, möta människor på olika platser i länet och arbeta med interkulturella perspektiv. Bilden är från slöjdverksamhet i Brandkärr, Nyköping.

GEMENSAMMA REGIONALA UTVECKLINGSOMRÅDEN

För den regionala kulturverksamheten i Sörmland finns det utöver konstområdesspecifika utvecklingsområden, gemensamma prioriteringar som vi vill lyfta fram under perioden 2015-2017, och som under 2017 särskilt arbetas med enligt nedan. Dessa prioriteringar tas även upp under de regionala verksamheternas utvecklingsområden – som perspektiv – men då under andra, och sinsemellan olika, rubriker. Samtliga utvecklingsområden innefattas i det regionala arbetet, men under 2017 ska några områden särskilt beaktas.

Nationella minoriteter

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: sverigefinnar, judar, tornedalingar, romer och samer. Länets befolkning tillhörande en nationell minoritet ska enligt lag ha möjlighet att utveckla sin kultur och sitt kulturarv. Kulturlivet behöver därigenom vara mångfacetterat, innehålla både breda och smala kulturyttringar samt kunna anpassas till målgrupperna.

- Fortsatt arbeta för att de regionala kulturverksamheterna naturligt integrerar minoriteternas perspektiv i sitt utbud till medborgare
- I samverkan och samråd med aktörerna i länet fortsätta utveckla och tydliggöra innehållet i arbetet med de nationella minoriteterna. Idag är tre kommuner, samt landstinget, finska förvaltningsområden. Det fortsatta utvecklingsarbetet behöver ske i samarbete med kommunerna i länet, företrädare för de nationella minoriteterna och kulturaktörerna i länet.

Tvärsektoriella perspektiv

- Kulturperspektivet och kulturens betydelse för människors livskvalitet, länets attraktivitet och utveckling ska kunna vara en del av det regionala kulturarbetet.
- Arbeta fram former för att påbörja arbetet med att stärka den kulturella infrastrukturen i länet
- I den situation som kan uppkomma vid ett eventuellt beslut om regionbildning i landet, samverka med aktörer i länet för att på bästa sätt ta tillvara länets intressen inom kultursektorn

Genus, jämställdhet och funktionshinder

- Följa upp, utvärdera och vid behov omarbeta handlingsplaner för tillgänglighet, samt säkerställa att lag och föreskrifter följs.
- Kulturverksamheterna inom Kultursamverkansmodellen ska genomföra en översyn av verksamhet riktad mot särskola och barn med funktionsnedsättningar, med syfte att säkra ett utbud som ligger i linje med barnens behov och rättigheter samt skolans målpuppfyllelse.
- Undersöka möjligheten till ett länsgemensamt arbete kring tillgänglighet, funktionsnedsättning och delaktighet i kultur
- Se över möjligheten att genomföra en nationell konferens med tematik kring kultur & särskola

Bilden är från Sörmlands museums utställning *Ont i själen och överallt* – en vandringsutställning om hur det var att leva med psykisk ohälsa på 1920-talet då psykvården expanderade och de slutna institutionerna blev fler.

PROFESSIONELL TEATER-, DANS- OCH MUSIK- VERKSAMHET

Regional teater-, dans- och musikverksamhet – Scenkonst Sörmland

Gräns- och genreöverskridande verksamhet

- Utveckla genreöverskridande projekt inom musiken för att i det offentliga utbudet kunna vara nyskapande och samtida
- Genom utåtriktad och dialogdriven konstnärlig process skapa erfarenhetsutbyte mellan koreograf och civilsamhälle för att vidga vyer och skapa ny publik via delaktighet
- Låta musikverksamhetens alla delar involveras i genreöverskridande residens för att synliggöra beröringspunkter och därigenom föra genrer och epoker närmare varandra

Samarbeten

- Utveckla samarbetsprojekt interkommunalt, interregionalt och internationellt inom flera scenkonstuttryck för att åstadkomma erfarenhetsutbyte, stimulera utveckling samt samverka kring resurser
- Skapa samarbete mellan främjandeverksamhet och professionell verksamhet för att erbjuda scenkonstupplevelser som kopplas till eget skapande
- Påbörja fler samarbeten mellan främjandeverksamheter och professionell verksamhet för att erbjuda scenkonstupplevelser som kopplas till eget skapande
- Stärka länets kulturella infrastruktur genom långsiktigt främjande och kontinuerligt underhåll av länets arrangörsstrukturer. Fokus på dialog & samverkan, framtidens publik, lokaler och skapande av relationer
- Utveckla en konsertform som låter olika musikaliska uttryck spegla varandra i ett gränsöverskridande möte

Mångfald

- Fortsätta arbeta strategiskt och medvetet med interkultur, genus, jämställdhet och tillgänglighet i produktioner/projekt för att säkerställa människors och grupperns inkludering
- Genom utbildning skapa rutiner för att möjliggöra genomlysning av projekt, produktio-

ner samt kommunikation utifrån interkulturellt och normkritiskt perspektiv

- Arbeta strategiskt och långsiktigt med olika interkulturella uttryck med tyngdpunkt på nationella minoriteter genom att kontinuerligt erbjuda gästspel i skolutbud och äldreomsorg för att synliggöra olika kulturarv och skapa igenkänning
- Fortsätta utveckla samverkan med föreningar och grupper för att skapa kunskap och relevans inför olika produktioner och projekt
- Fortsätta arbetet med att inventera länets professionella kulturskapare och föreningar med mångkulturell bakgrund
- Producera ett nyskrivet verk om arbetskraftsinvandringen utifrån sverigefinnars situation då och nu

Tillgänglighet

- Ge särskolan scenkonstupplevelser samt, till vissa produktioner, erbjuda workshop för att garantera tillgänglighet och allas deltagande
- Erbjuder subventionerade konserter av hög kvalitet från olika genrer för boende inom äldreomsorg för att tillgängliggöra scenkonst utanför den offentliga arenan, öka livskvaliteten och väcka engagemang

Öppna Landskap – en produktion från Scenkonst Sörmland vilken ingick i serien Musik i Vård och Äldreomsorg för våren 2016. Svenska visor i folkmusikskrud. Medverkande var Karin Eriksson Back och Simon Stålspets. Foto: Björn Fröberg.

- För att främja möjligheter till kulturupplevelse, och tillgängliggöra utbudet ytterligare, erbjuda "spela på rummet" inom äldreomsorgen, ett koncept för de som inte kan ta sig till samlingslokaler
- Metodiskt motverka stereotyp representation av kroppslighet i konstnärliga samarbeten inom det professionella dansuppdraget

Nya arenor/målgrupper

- Inom den turnerande verksamheten söka nya arenor i länet för att utveckla det uppsökande uppdraget och nå ny publik
- Vidareutveckla publikarbete, kommunikation och projekt med olika målgrupper utifrån bland annat kännedomsundersökningen och på så sätt bli mer relevant för publiken i länet
- Utveckla ett koncept för konsert och teater i det mindre formatet för att möjliggöra ett offentligt utbud på mindre spelplatser i länet
- Samarbeta med koreografer och kompanier som utforskar det offentliga rummet, andra rum och miljöer som arenor för professionell dans för att nå fler
- Utveckla ett koncept under temat Urbant för att tillgänglig- och möjliggöra musik på nya spelplatser samt för nya och bredare målgrupper

Samhälle/samtid

- Spegla vår samtid genom att i produktioner och projekt satsa på nyskriven dramatik och nykomponerad musik
- Genom såväl internt som externt riktad kompetensutveckling och omvärldsanalys kan nya perspektiv erhållas i produktioner och projekt för att skapa mer relevans för olika målgrupper

Inflytande och delaktighet

- Vidareutveckla pilotprojektet inom Sörmlandsmodellen utifrån resultat från utvärdering hösten 2015 till fler kommuner för att stärka scenkonstupplevelsen och utveckla delaktigheten. *Genomförs under förutsättning att resurser erhålls.*
- Vidareutveckla konstnärligt inriktad fortbildning för kulturskapare inom musik för att stärka kvalitén och kompetensen bland länets kulturskapare
- Vidareutveckla deltagande inom alla scenkonstformer för att skapa synergi mellan eget skapande och upplevelse
- Bidra till att vidareutveckla Musik Direkt – en del av Imagine – med syfte att fördjupa ungdomars möjligheter till musikutövande genom återkommande projekt på lokal, regional, nationell och internationell nivå

Det verkar så lätt. En teaterföreställningen specialskriven för Scenkonst Sörmland av Jonna Nordenskiöld.
Foto: Tatjana Dashsel.

REGIONAL MUSEIVERKSAMHET

Sörmlands museum

Flera projekt och verksamheter inom fältet inbegriper samverkan mellan flera aktörer samt bidrar samtidigt till flera utvecklingsområden. En grundtanke i den regionala museiverksamhetens utvecklingsarbete är att flera projekt och verksamheter bidrar till flera utvecklingsområden. Flertalet projekt är fleråriga.

Sörmlands museums nya hus – med, för och om alla

En angelägen kultursatsning i Sörmland under de kommande åren är ett nytt länsmuseum. Ett nytt hus som blir både mötesplats, besöksmål och produktionsplats. Det kommer att rymma flera utställningshallar, pedagogiska verkstäder, eventsal, mötesrum, butik, restaurang och café samt stora på olika sätt öppna magasin för museets rika samlingar. Det blir också en utegård med plats för utställningar, program, lek och odling. En viktig del av projektet är nya produktions- och arbetslokaler som möjliggör för Sörmlands museum att fortsatt vara hela länets museum och vidareutveckla den regionala verksamheten.

Det nya museet ska vara en mångsidig mötesplats för många människor, olika berättelser och perspektiv och fyllt av spännande aktiviteter. Här möts människor i historia, nutid och framtid. Här finns plats för upplevelse och inlevelse, för engagemang och vidgade vyer, för spänning och rofylldhet, för skapande och en stilla kopp kaffe. Ett tillgängligt hus där många kan mötas, göra, delta och umgås. Ett hus där det alltid händer mycket.

Det nya huset byggs i Spelhagenområdet i Nyköping och invigs under senare delen av 2018.

Samtid och framtid – att arbeta med angelägna frågor

- Fortsatt fokusera på temat hållbar utveckling för att lyfta frågor kring resursutnyttjande och resursslöseri liksom frågor kring tillväxt och global rättvisa. Exempel är byggnadsvård, hantverk och slöjd, *Do It Yourself*
- Fortsatt fokusera på temat inkludering/exkludering i samhället genom att lyfta grupper som inte varit väl representerade i ut-

ställningar och samlingar, som flyktingar utifrån mottagande och integration, funktionsnedsattas villkor och förutsättningar, nationella minoriteter i länet, barns och ungas situation mm.

- Satsning på samtidsaktuella och representativa samlingar med nytt och aktuellt material, och att komplettera samlingarna med minnen och material från mindre väl representerade grupper och skeenden. Här finns också en möjlighet att Sörmlands kulturarvsinstitutioner tar ett mer gemensamt ansvar och genom ökad samverkan uppnår ännu bättre representativitet och mångfald

Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer

- Fortsätta att satsa på att söka upp olika grupper i den miljö de redan befinner sig och på att använda och finna nya arenor och platser, inomhus såväl som utomhus, vanliga såväl som ovanliga, anpassade för olika former, miljöer och förutsättningar som till ex mobila utställningar
- Starta planeringen av en, för flera länsaktörer gemensam, barnkonstfestival med konst, slöjd, foto och annat skapande, i hela länet, med och för barn, där barnens eget skapande sätts i centrum, där barnen fungerar som "curators" och där konst särskilt för barn i olika åldrar finns med. Ambitionen är att festivalen ska bli ett återkommande inslag i Sörmlands kulturliv från 2018 och förhoppningsvis sedan utveckla denna till att vara återkommande.
- Vidareutveckla närvaron på och användningen av webben inklusive vidareutveckling av museets hemsida som en verksamhetsarena
- Planera en utökad Artist-In-Residence verksamhet, i samarbete med andra aktörer, för att utveckla konstscenen i länet

Interkulturella perspektiv och mångfald

- Genom projekt kring aktuella samhällsfrågor, kring representativa och aktuella samlingar samt i museets nya hus kan verksamheten bidra till såväl mångfald som till att lyfta interkulturella perspektiv
- Utveckla kompetensen kring interkulturella och normkritiska perspektiv också inom kulturarvsområdet bl a genom samarbete med forskningsprogrammet Sverige Sart vid Stockholms universitet
- Planera en framtida större utställning, gärna på flera olika arenor, med konst, slöjd och hantverk från annan konst- och kulturtradition

Gräns- och genreöverskridande

- Vidareutveckla *Gårdagens hantverk blir morgondagens design* genom att nya produkter för museibutiken tas fram och slöjdare, konstnärer, designers bjuds in till att skapa nytt
- Utveckla samarbeten mellan olika konst- och kulturformer i samband med planeringen av verksamheten i museets nya hus och för mobila verksamheter

Använda samlingar och kulturmiljöer

- Öppna upp och aktualisera samlingar samt komplettera dessa, genom att presentera, använda och planera för att tillgängliggöra dem i Sörmlands museums nya hus. Dessutom vidareutveckla webbanvändningen, bjuda in nya grupper för att få nya berättelser och ge ny kunskap
- Satsa på gemensamma projekt mellan länets olika institutioner och verksamheter med samlingar, såväl professionella som föreningsdrivna, för att samlingarna ska vara så mångfaldiga och representativa som möjligt.
- Vidareutveckla kulturmiljöarbetet, för en rik förståelse av historien som kan ge skiftande perspektiv på nutiden samtidigt som de bidrar till god livsmiljö med kvalitet, samt väcka människors engagemang och öka förståelsen för vikten av välbevarade och väl använda kulturmiljöer. Arbetet ska göras

i samverkan med länsstyrelse, kommunerna och frivilligrörelsen

Samtidskonst

- Fortsätta att satsa på ljudkonstprojektet Sound of Sörmland i offentlig miljö i samarbete med länets kommuner som genomfördes första gången 2015 med bra resultat. Projektet når nya grupper genom att finnas på nya och annorlunda platser för konstupplevelser.
- För att projektleda, driva och genomföra en framtida konstfestival med spridning i hela länet tillsammans med flera aktörer på konstscenen i länet rekryteras en konstpedagog/curator för 2017. En festival för barn i olika åldrar som ska utgöra en inspirationsplattform för att stimulera barns eget skapande.
- Arbeta för Artist-In-Residence verksamhet i länet med fokus på samtidskonst

Målgrupp Barn och unga – verksamhet för och med

- Utveckla och genomföra mångsidig och varierad pedagogisk verksamhet med och för barn och unga, både inom befintlig verksamhet men också för framtida möjligheter i ett nytt länsmuseum
- Former för fördjupade samarbeten utökas och fördjupas i linje med framtagna strategier

Sörmlands museum ordnar varje år stadsvandringar. Sommaren 2016 var en av de populäraste på temat *Den fula staden*. Hur ändras våra uppfattningar över tid och varför finns det en klyfta i uppfattning mellan medborgarna och arkitekterna? Vandringen fick stor uppmärksamhet i media och på sociala medier.

för länets pedagogik inom historia, konst och slöjd

Målgrupp Äldre – verksamhet för och med

- Vidareutveckla verksamheten med målgruppen äldre i länet
- Slutföra äldreprojekt för sverigefinska minoriteten för att lyfta deras historia i samlingar och arkiv, men också för att säkerställa en verksamhet för dem, bland annat då det är viktigt för livskvalitet och hälsa att få använda sina egna minnen och det egna modersmålet

Samarbeten

- Samverka kring regional konstverksamhet med gemensam arbetsgrupp och verksamhetsplanering för området
- Samarbeta kring länets samlingar samt genom fortsatt satsning på Kulturarvsforum
- Samverka kring kulturpedagogik i länet inom historia, konst och slöjd med samarbeten med utgångspunkt från framtagna gemensam strategi
- Bred samverkan med olika intressegrupper, målgrupper, institutioner och kommuner i arbetet med museets nya hus och verksamhet i stort

Svenskt barnbildarkiv

Utåtriktat tillgängliggörande arbete

För att göra Svenskt barnbildarkiv (SBBA) mer tillgängligt för forskning krävs det att samlingarna är registrerade och sökbara. Ju mer detaljerad sökbarheten är ju snabbare kan service ges. De enskilda bilder som idag är direkt sökbara, det vill säga registrerade bild för bild, utgör en bråkdel av arkivets cirka 650 000 stycken.

För att verksamheten ska kunna upplevas som tillgänglig för allmänhet och forskare krävs synlighet. Synlighet på Internet och i sociala medier är ett måste i dagens samhälle vilket betyder att arbetet med underhåll och uppdatering av arkivets Facebook-sidor prioriteras. I ett längre perspektiv vill SBBA göra sina samlingar sökbara på Internet, och ambitionen är att även kunna skapa webb-utställningar.

- Registreringen och inskanningen av bilder ska prioriteras under året för att öka både tillgängligheten och effektiviteten. Detta är prioriterad verksamhet 2017. Målet är att alla nyinkomna samlingar från insamlingsprojektet "Den jag är" ska ordnas och registreras i första hand. Därefter övriga nya samlingar som väntar på omhändertagande.

- Under tema *Barnbilder* arrangeras två föreläsningar, en per termin. Detta sker i samarrangemang med Eskilstuna konstmuseums pedagogiska programverksamhet och är ett led i att sätta fokus på frågor kring barns bildskapande, barns liv i forskningsrelaterade frågor samt om SBBA:s verksamhet.
- Marknadsföring av SBBA på universitet och högskolor i landet. Målet är att nå ut till fler potentiella användare och sprida kunskap om SBBA som forskningsarkiv. Forskare och studenter vid landets universitet och högskolor är SBBA:s viktigaste användarmålgrupp. Att skapa kontakter, sprida kunskap och främja forskningssamarbeten inom den akademiska världen är ett högt prioriterat arbete för SBBA under 2017.

Insamling/samtidsdokumentation

SBBA påbörjade hösten 2015 en pilotinsamling av teckningar och berättelser från barn på flykt, nyanlända i Flen och Katrineholm. Insamlingen pågår fortfarande under namnet *Den jag är*. Till insamlingen tillförs även viktig kringinformation och kontext till bilderna. Detta är ett separat projekt under temana *Migration och Identitet*. Målet är att bredda arkivet och att ta del av barns bilder med jämlikhet och mångfald i fokus. Under 2016 fortsätter och fördjupas detta insamlingsarbete.

- 2017 omhändertas det insamlade materialet från projektet "Den jag är". Det ska ordnas, registreras och göras tillgängligt för forskning och studier.
- Under 2016 ska SBBA:s utställning Oroliga tider digitaliseras och bli en digital vandring utställning. Extern kompetens anställs för att göra detta arbete. 2017 finns filmen färdig och ska erbjudas till externa intressenter att visa utställningen i sina lokaler. Erbjudanden kommer att gå ut om detta under 2017 och målet är att flera intressenter vill boka utställningen av SBBA.
- SBBA fyller 40 år 2017. I samband med jubileet, kommer SBBA ordna ett event tillsammans med Elin Låby. Hon har då disputerat och hennes avhandling kommer att uppmärksammas i samband med SBBA:s 40-åriga jubileum.
- En barnkonstfestival planeras i Sörmland under 2018. SBBA deltar i planeringen under 2017, för att ha möjlighet att samordna något evenemang i samband med festivalen.

Sörmlands museums växande samlingar ska spegla nya tider, människor och händelser. I det nya huset presenteras samlingarna på nya sätt. De blir berättande, synliga och öppna för besökare.

Målningar från utställningen *Oroliga tider*, Eskilstuna konstmuseum våren 2016.

REGIONAL ARKIVVERKSAMHET

Den regionala arkivverksamheten är en angelägen del av Sörmlands kulturarvssektor, och av betydelse för det framtida tillgängliggörandet av material, information och kompetens, samt för ett utåtriktat arbetssätt inom kulturarvsområdet. Det regionala uppdraget till arkiven följer de prioriteringar och den målbild som är grunden för den kommande perioden. Det regionala enskilda arkivet, Arkiv Sörmland, är sedan 2013 en sammanslagning av Föreningsarkivet i Sörmland och Företagens arkiv i Sörmland. Därutöver bedriver Sörmlands museum och landstinget regionalt inriktad arkivverksamhet.

Arkiv Sörmland

Arkiv Sörmland utgör den regionala arkivresursen inom den enskilda sektorn i länet. Arkivet tar hand om, ordnar och förtecknar samt tillhandahåller handlingar avseende företag och föreningar i Sörmland. De handlingar arkiven rymmer fyller en mycket viktig funktion för hela samhället också ur ett demokratiperspektiv med arkiv öppna för alla, vilket gynnar och när ett demokratiskt tänkande för framtida generationer. Det är av högsta prioritet att omhändertagandet av nya arkiv säkerställs, ett arbete som är beroende av tillräckliga personella resurser inom basverksamheten.

Arkiv Sörmlands uppsökande arbete för att nå nya målgrupper, och därmed införliva nya arkiv, är ständigt pågående. Under året kommer arkivets arbete fokuseras på tillgängliggörandet av handlingar ur arkiven genom bland annat sociala medier, arkivets hemsida, marknadsföring av samlingar och bestånd och publicering i olika tidskrifter.

Under år 2016 har Arkiv Sörmland firat 50- och 20-årsjubileum genom en vandringsutställning som turnerat i länets nio kommuner. Därigenom synliggörs Arkiv Sörmlands verksamhet för fler målgrupper och informationen om arkivets ansvar sprids regionalt. Under 2017 har Arkiv Sörmland som mål att bygga vidare på kontakter och erfarenheter från jubileumssatsningen 2016.

Tillgänglighet och mångfald

- Digitalisering av arkiv och foton prioriteras inom befintliga resurser för att tillgänglighet

ten ska underlättas för att nå nya användare och nya grupper.

- Arkiv Sörmland har ett regionalt uppdrag och arbetar för att nå hela länet. Speciella målgrupper för 2017 är ungdomar och företag i hela länet.
- Genom en regional inventering 2015 av vilka insatser som sker inom det arkivpedagogiska området och digitaliseringsområdet har Arkiv Sörmland skapat en bra bild av situationen i länet. Här finns stora utvecklingsmöjligheter och samarbetsvinster. Dessa två områden skulle kunna utvecklas under förutsättning att extra resurser tilldelas.
- Integration – Arkiv Sörmland undersöker under året förutsättningar för att nå nya målgrupper, exempelvis nya svenskar. Genom att vända sig till denna specifika målgrupp bidrar arkivet till att främja interkulturellt samarbete, i enlighet med de kulturpolitiska utgångspunkterna och målen.
- Arkiv Sörmland är medskapare av Arkivens dag som anordnas årligen och är regional samordnare för Arkivens dag i Sörmland.
- Bemanningen av forskarservicen Eskilskällan säkerställer tillgängligheten för berörda målgrupper.

Pedagogisk verksamhet för barn, unga och äldre

- Pågående, redan etablerad, arkivpedagogisk verksamhet inom Arkiv Sörmland riktar främst in sig på elever vid högstadies- och gymnasieskolor. Syftet är att få dessa att använda sig av förstahandskällor och att tänka källkritiskt. Eleverna nås genom Skolkällan i Eskilstuna.
- Ta fram pedagogiska program utifrån skolans läroplaner och erbjuda skolorna. En referensgrupp av lärare skapas för att förankra arbetet.
- Samarbetet med Södertörns högskola angående arkivpedagogik fortsätter. Målet är att ge grundläggande och nödvändiga kunskaper i arkivpedagogik till studenter i arkivvetenskap och till redan verksamma arkivarier.
- Grundläggande arkivkurs för medlemmar och deponenter.
- Äldre är en väl etablerad och viktig målgrupp för Arkiv Sörmlands verksamhet.

Samverkan och samarbete

Arkiv Sörmland samverkar med ett flertal olika aktörer, på regional och nationella nivå varav följande är några:

- Södertörns högskola för akademisk förankring av verksamheten.

- Sörmlands läns museum och Hembygdsförbundet för Kulturforum.
- Länsbildningsförbundet och Länsbiblioteket för studiedag riktad till Folkhögskolor i länet angående utbildningsdag om källkritik.
- Kommunarkiven för föreningsarkiven i Sörmland.
- Länets samtliga kommunarkiv, Sörmlands museums arkiv och Länsmuseets arkiv som bjuds av Arkiv Sörmland in till en årlig Läns-träff för arkivarier i Sörmland för fortbildning och kunskaps-spridning inom arkivområdet.

Samtid och framtid (gräns- och genre-överskridande)

- I utvecklingsprojektet "digitalisering av ungas digitala kommunikation och minnen" arbetar Arkiv Sörmland med att utveckla former för att spara digitala kommunikationsformer. Till projektet kommer en referensgrupp av ungdomar att knytas. En person från ungdomsgruppen kommer att ingå i Landstingets referensgrupp för arkiv.

Arkiv Sörmland jubilerar (50 och 20 år) och har skapat en jubileumsutställning som rullar runt i länets nio kommuner. För varje kommun lyfts lokalt arkivmaterial fram och presenteras.

KONST- OCH KULTURFRÄMJANDE VERKSAMHET

Konstfrämjande verksamhet

Flera projekt och verksamheter inom fältet inbegriper samverkan mellan flera aktörer och bidrar samtidigt till flera utvecklingsområden. Flertalet projekt är fleråriga och kvarstår således från föregående år.

Samtidskonst – konsten, samhället och angelägna frågor

- Satsning på samtidskonst och samtidskonstnärer med fokus på inkludering/exkludering samt hållbar utveckling
- Utarbeta former för utökad och kvalitativt förbättrad medborgardialog samt mer omfattande och systematiskt använd omvärldsbevakning

Båda temana engagerar många samtidskonstnärer och här finns goda möjligheter både att skapa större intresse för samtidskonsten och att genom konsten väcka engagemang för samtidsaktuella och viktiga frågor.

Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer

- Fortsätta satsa på ljudkonst i projektet *Sound of Sörmland*.
- Som ett led i det länsövergripande konst-samarbetet kring en ny konstfestival för barn i alla åldrar 2018, kommer konstkonsulenterna att medverka i satsningen på konst med och för barn där barnens egna upplevelser sätts i centrum, där barnen fungerar som "curators" och där konst särskilt för barn i olika åldrar finns med och samlar ett flertal aktörer i länet. Ambitionen är att festivalen ska bli ett återkommande inslag i Sörmlands kulturliv
- Vidareutveckla närvaro på och användning av webben. En satsning på att använda webben mer kreativt görs i samband med etablerandet av en ny webbplats för Sörmlands museum och en strategi för museets närvaro på webben och som ett led i det vara med och se över behovet av en webbplattform med information och länkar om länets konstscen.
- Fortsätta kompetensutvecklingen för konstnärer samt genomföra nätverksträffar
- Utredda möjligheterna för en Podcast om

konst som både kan föra ut ett samtal om samtidskonst och lyfta det som är på gång på konstscenen i länet. En podradio som många kan ha tillgång till oberoende av fysisk plats. Den kan nå ut i "varenda buske".

- Fortsätta det interregionala samarbetet kring kompetensutveckling för utställningsarrangörer i regionen i Utbildningsdygnet för att höja kunskapen och kvaliteten kring konstutställningar i regionen.

Gräns- och genreöverskridande

- Stödja kreatörer genom *Gårdagens hantverk blir morgondagens design*
- Utredda möjligheten av att kombinera olika Artist-in-Residence verksamheter inom skilda konstområden i samarbete med kommuner och olika konstaktörer i länet.
- I samarbete med övriga enheter på Sörmlands museum vara med och forma verksamheten i det nya huset där samtidskonst ska göra nedslag på olika sätt i verksamheten

Interkulturella perspektiv - konst från hela världen

- Delta och medverka i kompetensutveckling kring interkulturella och normkritiska perspektiv

- Stödja invandrade konstutövare och interkulturellt utbyte inom konstområdet
- Hitta former för att inkludera perspektiv och konst från hela världen med alla de konstnärer som nu bor och verkar i länet men som har sitt ursprung från andra kulturer

Målgrupp Barn och unga – verksamhet för och med

- Utöka de konstpedagogiska insatserna i samarbete mellan länets aktörer och med olika genrer och kulturområden
- Fortsätta inventeringen av konstlivet i länet och dess förutsättningar för att se vilka behov som finns och hur länskonstverksamheten bäst kan stimulera och stödja det. Inventeringen ska i förlängningen syfta till att skapa nätverk mellan arrangörer, aktörer, skolor och publik för att öka nyfikenheten och lusten till att uppleva och använda konsten som ett sätt att betrakta och förstå vår egen tid och de händelser som formar det
- Medverka i planering och genomförande av en framtida konstfestival för barn och unga som ska utgöra en inspirationsplattform för att stimulera barns och ungas eget skapande.
- Vara med och utveckla den pedagogiska verksamheten i det nya huset med fokus på konstpedagogik

Signe Johannessen från ArtLab Gnesta pratar om konstnärliga metoder på Konstdygnet 2016 i Eskilstuna. Konstdygnet arrangeras varje år på olika orter och är ett samarbete mellan Sörmlands museum, Moderna museet, Sveriges konstföreningar, Konstfrämjandet, Landstinget Västmanland, Kulturenheten och Örebro län.

Samarbeten

- Utveckla Arbetsgruppen för regional konstverksamhet och samverkan
- Vidareutveckla länets konstpedagogik i linje med framtagna strategier för pedagogik inom historia, konst och slöjd och fördjupa samarbetet med länets konstaktörer med fokus på konstpedagogik

Dansfrämjande verksamhet, Dans i Sörmland

Samarbeten

- Vidareutveckla interregionala samarbeten med andra danskonsulentverksamheter för att möjliggöra större projekt genom att samverka kring resurser
- Genom samarbeten erbjuda olika former av kompetensutveckling i dans för länets lärare.
- Vidareutveckla samarbetet med länets verksamheter inom Kultur & Utbildning, Landstinget Sörmland, för att skapa synergi och effektivare resursanvändning
- Fortsätta samarbeten med förskola, grundskola, särskola och gymnasier i länet för att i olika danspedagogiska projekt öka kunskapen om kroppens uttrycksmöjligheter
- Samarbeta med regionala och kommunala folkhälsonätverk och initiativ för att hitta sammanhang där dans som konstform kan

främja god mental och fysisk hälsa

- Samarbeta med skolor, kulturskolor, och kultursamordnare för att skapa strukturer kring Skapande skola projekt

Nya arenor/målgrupper

- Vidareutveckla samarbeten över olika gränser så som generationsgränser, proffs och amatörer, mellan människor med olika kulturell bakgrund och mellan dans, konst, musik och film för att vidga vyer och inspirera
- Erbjud danshändelser på icke traditionella dansscener i samarbete med olika arrangörer i syfte att nå nya/ fler målgrupper

Inflytande och delaktighet

- Vidareutveckla former för estetiska läroprocesser inom dans i samarbete mellan lärare, elever och professionella danskonstnärer för att ge skolan nya redskap för lärande
- Vidareutveckla modeller för att motivera och tillvarata ungdomars kreativitet för att främja eget skapande inom dans
- Stödja lokala initiativ kring festivaler/föreställningar/danskurser praktiskt, kunskapsmässigt och ekonomiskt
- Genomföra "Dans med äldre" i flera kommuner i länet bland annat i samarbete med äldreboenden och daglig verksamheter för att låta kroppen minnas, utveckla motorik, livsglädje och socialt utbyte

Den tredje och avslutande dansföreställningen i Scenkonst Sörmlands projekt Growth. Adagio for a Hacked life undersökte hur människan kan bli offer på den ekonomiska tillväxtens altare. Föreställningen spelades både i Sverige och i Sydafrika. Foto: Oscar O’Ryan.

FILMKULTURELL VERKSAMHET, SÄRSKILD INRIKTNING PÅ BARN OCH UNGA

Filmkulturell verksamhet, Film i Sörmland

Inflytande och delaktighet

- Fortsätta utvecklingsarbetet med eget skapande för att ge fler barn- unga och seniorer tillgång till kunskap om rörliga bilder
- Tillgängliggöra fler filmpedagogiska modeller på webben för att underlätta eget skapande i skolan
- Fortsätta utveckla delaktighet i skolbioutbudet
- Öka vuxnas delaktighet i filmutbudet genom fler filmstudiogrupper
- Möjliggöra fler fortbildningsmöjligheter för civilsamhället som ökar kunskapen om användningsområdet av rörlig bild
- Informera regionalt om utveckling inom syntolkad film till grupper med syn- eller lässvårigheter för att öka tillgängligheten

Talangutveckling

- Tydliggöra det filmkulturella stödet till filmare vad gäller att erbjuda professionella filmutövare som handledare, mentorer eller före-

läsare för att öka nivån och få fler att utvecklas inom filmskapande i länet

Mångfald

- I samarbete med kommunala arrangörer erbjuda ett varierat utbud av film & samtal för nya möten, en bredare omvärldskunskap och andra möjligheter att förstå olika kulturer och fenomen

Nya arenor

- I samverkan med folkbildningen starta gemensamma projekt inom området film där lokal verksamhet får stöd med ledarutbildning och upplägg samt att färdigt material samlas in regionalt för visning

Stöd/utbildning

- Undersöka förutsättningar för interkommunal samverkan kring ett Artist-in-Residence för filmare och andra kulturutövare som inkluderar en plattform för gränsöverskridande möten i förhoppning att skapa en crosskultur. *Genomförs under förutsättning att resurser erhålls*
- Undersöka förutsättningar att skapa en webbplats där etablerade filmare och andra kulturutövare bosatta i länet kan presentera sig för presumtiva arbetsgivare så som filmproduktioner, instruktions- och dokumentationsfilmer, skapande skolan verksamhet med mera. *Genomförs under förutsättning att resurser erhålls*

TIGER är Sörmlands största skolfilmsfestival för barn/ungdomar upp till 16 år. Filmerna visas sen på riktig biograf för storpublik. TIGER är ingen tävling utan ett visnings- och inspirationstillfälle.

HEMSLÖJDSFRÄMJANDE VERKSAMHET

Flertalet projekt är fleråriga och kvarstår från tidigare år.

Slöjden, samtiden och framtiden – att arbeta med angelägna frågor

- Fortsätta att arbeta med olika aspekter på hållbar utveckling utifrån hemslöjdområdet. Detta uppmärksammas i ungdomsverksamheten *Do It Yourself* samt genom utställningen *Hållbart hemma* på Nynäs slott som kommer att fortsätta visas under 2017. Arbetet med Makerspace/ öppna verkstäder som påbörjats i Katrineholm och Nyköping kommer att fortsätta och eventuellt utökas.
- Delta i Sörmlands museums arbete med inkludering och exkludering utifrån hemslöjd, historiskt och idag genom särskilda satsningar bland annat för och med nyanlända samt funktionsnedsatta.

Nya arenor – nya möten – nya arbetsformer

- Fortsätta att söka upp olika grupper i den miljö de redan befinner sig. Det kommer bland annat att ske genom workshops och program i invandrartäta områden och i miljöer där unga befinner sig. Delta i *Springpridefestivalen* i Eskilstuna, anordna slöjd på fritidsgårdar samt erbjuda slöjd på länets äldreboenden.
- Arbeta vidare med intentionen att skapa öppna verkstäder på olika platser i länet utifrån de erfarenheter som gjorts 2015 med *Magasinet Makerspace* i Nyköping. Bland annat finns planer på att undersöka möjligheterna till öppna verkstäder/makerspace i Eskilstuna och Katrineholm med flera kommuner.
- Slöjd på asylboenden och på hem för ensamkommande flyktingbarn som en fortsättning på projekt *Kulturarv och språk*.
- Fortsatt arbete med att tillgängliggöra slöjden via Sörmlands museums hemsida och olika sociala medier.
- Arbeta med tillgänglighet i programverksamhet, information och butik. Det handlar i första hand om att i möjligaste mån bedriva verksamhet i tillgänglighetsanpassade lokaler men även om vikten av att sprida verksamheten geografiskt.

Sörmlands museums nya hus i samarbete med övriga enheter på museet

- Arbeta med planering av två pedagogiska slöjdverkstäder i Sörmlands museums nya hus, en textil- samt en träverkstad.
- Arbeta med värdskap och utformning av Sörmlands museums butik som kommer att ligga i anslutning till museets reception.
- Arbeta med planering av utställnings- och programverksamhet i olika temagrupper, dels i slöjdverkstäderna men även i föremålsarkivet och i anslutning till de olika utställningarna.
- Arbeta med program och pedagogik riktade speciellt till barn och unga.
- Arbeta med olika temaprojekt som med stor sannolikhet kommer att bli utställningar i det nya huset.

Globala och interkulturella perspektiv – slöjd från och för hela världen

- Fortsätta arbeta med att utveckla metoder för att fånga upp och synliggöra kunskaper och erfarenheter kring hantverk, slöjd och kulturarv som människor med olika kulturell bakgrund bär med sig. Detta som en fortsättning av projektet *Kulturarv och språk* som avslutades som projekt 2016.
- Söka internationella kontakter inom slöjd och immateriellt kulturarv. Framför allt gäller det att vidareutveckla de nätverk som skapats genom tidigare program men också att genom att aktivt söka nya kontakter och nätverk inte minst i icke europeiska sammanhang.

Gräns- och genreöverskridande

- Arbeta med gränsöverskridande och genreöverskridande program med andra områden inom Sörmlands museum, samt övriga kulturområden. Bland annat i arbetet med det nya huset men också i program som ska genomföras 2017, främst genom samarbete med enheterna kulturmiljöer och Tema Samtid och historia vid Sörmlands museum samt med länskonstkonsulenten i planeringen av en barnkonstfestival 2018.
- Vidareutveckla samverkan inom femläns-samarbetet med hemslöjdskonsulenterna i Stockholm, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

Slöjd för och med barn och unga

- Utveckla den permanenta och gränsöverskridande ungdomsverksamheten. Framförallt genom *Do It Yourself* i samarbete med enheten kulturmiljöer på Sörmlands museum.

- Utveckla hemslöjdsverksamheten inom skolprogram genom att erbjuda program inom Skapande skola och andra skolprogram.
- Fortsatt utbildning av pedagoger och slöjdklubbshandledare i slöjd, ett arbete som påbörjades under 2015.
- Bedriva slöjdklubbsverksamhet i samarbete med Hemslöjdsföreningen Sörmland. Förutom slöjdklubbar där barnen föranmäler sig kommer det också att finnas öppna slöjdklubbar på platser som bibliotek och i särskilda bostadsområden.
- Delta i arbetet med en länsöverripande barnkonstfestival som planeras att genomföras 2018.
- Arbeta med produktutveckling för Sörmlands museums nya butik med Sörmlands museums föremålssamling som inspirationskälla för att stärka slöjdnäringen i länet och att öka tillgängligheten av slöjd och slöjdnära produkter.
- Fortsätta arbetet med ett aktuellt register över slöjdare, hantverkare och konsthantverkare i länet för att på sikt utveckla en hjälp för besökare och intressenter att nå enskilda utövare.

Använd kulturarv och samlingar

- Anordna slöjdkurser och slöjdakademier tillsammans med Hemslöjdsföreningen Sörmland. Slöjdakademierna är nätverk för fördjupning för redan verksamma slöjdare på hobby och professionell nivå. Det finns en textilakademi och en täljakademi som båda har program på olika platser i länet vid två-tre tillfällen/ termin.
- Förvalta kunskapen om länets folkdräkts-tradition. Framförallt gäller det de unika dräkttraditionerna som finns i Vingåker och Österåker.
- Arbeta med utställningar och annan förmedlande verksamhet med det materiella och immateriella kulturarvet i fokus. Detta blir också en viktig del i arbetet med Sörmlands museums nya hus.

Slöjd för och med äldre

- Utveckla slöjd på äldreboenden och i dagverksamhet genom utbildning av personal, genom att erbjuda slöjdträffar på äldreboenden och genom att ta fram slöjdlådor med material och verktyg och enkla instruktioner, som kan lånas av äldreboenden i länet.

Näring

- Skapa relevanta utbildnings- och utvecklingsinsatser inom traditionell produktion samt inom upplevelseturism och kunskapsförmedling utifrån dialogseminarierna 2015 i projekt *Kulturella och Kreativa händer i Mälardalen*

Sörmlands museum har gjort en stor satsning på slöjd för nyanlända under 2016 med fortsättning 2017. Ett projekt med syfte att främja integration med hjälp av slöjd och hantverk. Bilden är från Craft kitchen Eskilstuna, en kulturkväll med musik, mat, dans och slöjd.

Samarbeten/ samarbetsparter

- Länets kommuner genom program för barn, unga, äldre samt i integrationsverksamhet
- Studieförbund och folkhögskolor genom ungdoms- och integrationsprojekt
- Föreningslivet till exempel hemslöjdsföreningen, invandrarföreningar och intresseföreningar
- Andra kulturkonsulenter i länet.
- Interregionala samarbeten med andra läns-hemslöjds-konsulenter. Exempelvis i fem-länsprojektet Kulturella och kreativa händer i Mälardalen.
- Professionella slöjdare och konsthantverkare genom produktutvecklingsinsatser, engagerande i program och kursverksamhet samt genom *Kulturella och kreativa händer i Mälardalen*.
- Söka internationella kontakter och nätverk med organisationer och enskilda utövare.
- Högskolor, yrkeshögskolor och universitet genom seminarier, föreläsningar och program.
- Nationella myndigheter och organisationer, till exempel Nämnden för hemslöjdsfrågor och Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund.

REGIONAL BIBLIOTEKS- VERKSAMHET

Regional biblioteksverksamhet och taltidningsverksamhet

Samhälle, inflytande och delaktighet

- Bygga vidare på en modell för implementering av barn och ungas rättigheter på folkbiblioteken genom att dokumentera och sprida kunskaper från det interregionala utvecklingsarbetet *Löpa linan ut*, (en satsning utifrån FN:s Barnkonvention) tillsammans med deltagande folk- och regionbibliotek.
- Stötta folkbibliotekens arbete med tillgängliggörande av digitala tjänster för att främja en likvärdig tillgång till digitala resurser i länet.
- Samverka för att öka medie- och informationskunnigheten och skapa förutsättningar för digital delaktighet, tillsammans med Länsbildningsförbundet Sörmland, studie-

Under 2017 delades en finsk-svensk sång- och musikgåvobok ut till barn i åldrarna noll till fem år i familjer med finsk-språkig anknytning. Gåvoboken är ett samarbete mellan barnhälsovård, länsbibliotek och folkbibliotek i hela länet.

förbund, folkhögskolor och biblioteken i länet. Utveckla användandet av digitala kommunikationsverktyg för att kommunicera länsbibliotekets omvärldsbevakning till biblioteken och taltidningsläsarna. Särskilt kommunicera utvecklingen inom synhjälpmedelsområdet för att underlätta taltidningsläsarnas vardag.

- Planera för en läsarundersökning som ett led i ett kvalitetsarbete och för att anpassa taltidningens innehåll efter läsarnas behov.

Arenor och samarbeten

- Främja folkbibliotekens samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet genom fortsatt trelänssamverkan mellan kommunal och regional biblioteksverksamhet i Sörmland, Västmanland och Örebro län. Innehåll och former för samverkan utgår från resultatet av den uppföljning som gjorts under föregående år.
- Stärka folkbibliotekens kompetens om biblioteksrummets betydelse som fysiskt rum i samhället för social inkludering och demokrati.
- Samverka med biblioteken och fler regionala aktörer om kultur för och med äldre för att bidra till de äldres goda livskvalitet, samt utveckla samarbetet mellan kulturombudsansvariga inom landstinget och i kommunerna samt intresseföreningar för att bidra till äldres tillgång till kultur och biblioteksverksamhet.
- Utveckla arbetsformer och stärka samarbetet med nationella biblioteksresurser och andra relevanta aktörer regionalt och nationellt med utgångspunkt i att stimulera folkbiblioteken som flerspråkiga arenor.
- Identifiera fler samarbetspartners till exempel inom föreningslivet för att öka antalet taltidningsprenumeranter.

Mångfald och tillgänglighet

- Utveckla samverkan med Barnhälsovården i Sörmland kring de yngsta barnens språkutveckling och läslust för jämlik hälsa genom att stärka kunskapsutbyte och kontakter mellan biblioteken och barnhälsovården i kommunerna och genom stöd till samverkan mellan bibliotek, logopedier och andra aktörer inom *Bokrecept – språkhjälp för barn med språkstörning*.
- Stärka folkbibliotekens kunskaper om bibliotekets betydelse för de nationella minoriteternas språk och kultur. Lyfta finskan som minoritetsspråk genom att erbjuda en finskspråkig bonusgåvobok i samverkan med barnhälsovården.

- Stötta läsombudsverksamheten i att formulera mål för att tillgodose LSS-berättigade personers rätt till litteratur och information. LSS-berättigade personer är personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar.
- Befästa arbetsformerna för och marknadsföra Lättläst Sörmland, den regionala lättlästa informationstaltidningen på svenska för personer med annan än svensk språkbakgrund
- Verka för att taltidningen ska ingå i den digitala tjänsten Legimus för nationell distribution till läsarna.

Litteratur- och läsfrämjande

Litteraturfrämjande

- Ta till vara på kunskap från kartläggningen av sörmländska ordkonstnärer och andra aktörer inom det litterära fältet och genom strategiska insatser synliggöra kulturutövarna och främja litteraturen. Arbetet sker i samverkan med biblioteken och andra strategiska samarbetspartners. Delar av arbetet kommer att genomföras men i större skala behövs medfinansiering. *Genomförs under förutsättning att medel erhålls.*
- Påbörja arbetet med en plan för kompetensutveckling inom litteraturfrämjande biblioteksverksamhet, i dialog med biblioteken och andra aktörer. *Genomförs under förutsättning att medel erhålls.*
- Stärka bibliotekens skrivfrämjande verksamhet för och med barn och unga för att främja litteraturen. I ett nordiskt sammanhang fortsätta utforskande av ordkonst, det som uppstår när fler personer är kreativa tillsammans med orden som verktyg.

Läsfrämjande

- Inventera vad som görs på biblioteken inom litteratur- och läsfrämjande med utgångspunkt i de nationella målen och med fokus på de yngsta barnen. Inventeringen ger ett kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet och synliggör var insatser behövs. Den framtida inriktningen och utvecklingen behöver klargöras, för att metodstöd/utveckling och lärande ska kunna komma folkbiblioteken i deras uppdrag till del.

Ska arbeta angeläget, relevant och aktuellt för olika människor

Graffiti som konstform

Inom offentlig stödd kultur är graffiti en ännu oetablerad kultur/konstform. I Sörmland utövas den av personer i alla åldrar, av olika kön och från olika bakgrunder. Allt fler av länets invånare efterfrågar möjligheten att utöva graffiti som konstform. I takt med att efterfrågan på offentliga muralmålningar, gatukonstfestivaler ökar, ökar även antalet professionella graffitikonstnärer/artister som försörjer sig inom fältet.

- Landstinget Sörmland vill i samverkan med länets kommuner och i samarbete med Graffitikommissionen, folkbildningen och andra aktörer utveckla det påbörjade arbetet med att stödja graffiti som konstform och professionella graffitikonstnärer
- Utöka graffititurnén till att omfatta allt fler av länets kommuner och därmed bidra till att bra arrangemang genomförs vid länets permanenta och tillfälliga graffitiväggar

Sörmländskt Game Jam

I likhet med de som utövar graffiti återfinns de som spelar, och utvecklar, dataspel inom alla ålderskategorier och sammanhang. Mellan dataspelsutvecklingens kreativa delar som grafik, musik, manus med mera och Landstinget Sörmlands kulturuppdrag finns flera beröringspunkter som genom genreöverskridande workshops kan berika båda parter.

- Bevaka Region Värmlands och Region Örebro's interregionala kartläggning av spelkultur och dataspelskultur i syfte att undersöka förutsättningarna för ett större interregionalt projekt där de konstnärliga aspekterna av dataspelsutveckling – Game Jam – kan ingå
- Fortsätta undersöka förutsättningar för genomförande av ett sörmländskt Game Jam (spelutveckling på 24 alt. 48 timmar) i samarbete med folkbildningen samt i interregional och interkommunal samverkan

Kulturen har ett egenvärde och är angelägen i sig själv. Som livskraft, som kvalitets- och mervärdeskapare, och som uttrycksform för det kreativa skapandet. Men kulturen spelar också en roll i samhället, en roll att både spegla, väcka, och bidra till annan samhällspolitisk eller mänsklig utveckling. I den regionala kulturverksamheten är både det kulturella egenvärdet och kulturens bidrag till andra samhällsområden väsentliga och angelägna. Några områden som vi särskilt vill arbeta med under denna kulturplanperiod berör vi i denna plan.

Kultur och hälsa

- Aktivt delta i ett fortsatt arbete med *Kultur på recept*, när hälso- och sjukvården initierar det
- Arbeta för att synliggöra kulturens påverkan på människors hälsa genom information, deltagande i utbildningar och kunskapsutbyten
- Ta del av och vara en del i landstingets arbete för en förbättrad hälsa hos länets medborgare

Regional utveckling

- Delta i och påverka arbetet kring den regionala utvecklingen, och i detta arbeta för att förståelsen, och kunskapen om, kulturens betydelse för regional utveckling ökar och stärks i Sörmland.
- Tillsammans med andra län inom ramen för det samarbete och den samverkan som finns runt Mälardalen, se över framtida samarbets- och samverkansformer inom befintliga och nya kulturområden.
- Samarbeta med Region Östergötland och Jönköpings län kring en framtida utveckling av konsulentrollen i kultursektorn
- Delta i och ta tillvara på Sörmlands intressen inom kulturområdet i ett eventuellt arbete kring kulturens roll i en framtida regionbildning med andra län.
- Sedan 2012 är Sörmland medarrangör till Kulturtinget, med målgruppen regionala och kommunala politiker och tjänstemän. Arbetet bygger på fyrlänssamverkan mellan Västmanlands, Örebro's, Södermanlands och Uppsalas län. Genom Kulturtinget uppnås länsövergripande omvärldsbevakning,

kompetensutveckling och idéutbyte. Kulturtinget 2017 arrangeras i Uppsala.

- Landstinget Sörmland bevakar Region Värmlands och Region Örebro's interregionala kartläggning av spelkultur och data-spelskultur i syfte att undersöka förutsättningarna för ett större interregionalt projekt där de konstnärliga aspekterna av data-spelsutveckling - Game Jam- kan lyftas och bli en motor för regional utveckling i betydelsen näring, mångfald och sysselsättning.

Kulturskapares villkor

- Utveckla arbetet med att tydliggöra och öka kulturskaparnas aktiva deltagande i kultursamverkansarbetet i Sörmland
- I samverkan med länets kommuner öka dialogen med kulturskaparna i syfte att förbättra deras möjligheter att verka i Sörmland
- Ytterligare ett sätt att stärka den kulturella infrastrukturen är att undersöka förutsättningar för att utveckla en webbsida som samlar länets yrkesverksamma kulturskapare, t ex filmarbetare, med syfte att synliggöra resurspersoner som bor i länet. *Genomförs under förutsättning att resurser erhålls.*
- Länets regionala kulturaktörer vill tillsammans med andra kulturaktörer, kulturskapare och kulturinstitutioner arbeta med att synliggöra och möjliggöra för nyanlända kulturskapare att ta del av det sörmländska kulturlivet. Detta ska genomföras i samverkan med kommuner och andra länsaktörer inom och utom länet, genom att skapa praktikplatser, handledning, nätverk och ett gemensamt interkulturellt lärande, med inriktning mot att stödja en ingång till kulturarbetsmarknaden.

Kulturell infrastruktur

- Stärka länets kulturella infrastruktur genom långsiktigt främjande, och kontinuerligt underhåll, av länets arrangörsstrukturer med fokus på dialog & samverkan, framtidens publik, lokaler och relationsskapande.

Kultur i folkbildningen

- Folkbildningen i Sörmland fortsätter arbetet med en folkbildningens kulturplan i Sörmland. Landstinget Sörmland har en stödjande funktion i detta arbete

SAMVERKAN OCH SAMRÅD AVSEENDE KULTURPLANEN I LÄNET

- Under året genomföra och implementera ett utvecklat och förändrat arbetssätt inom Samkultur Sörmland för att säkerställa och tydliggöra kultur- och konstområdenas uppgifter och roll i kulturplanearbetet. Ett tillvaratagande av kulturskapares och civilsamhällets kompetens och delaktighet ska vara en del i det arbetssättet.
- I samverkan med länets aktörer skapa förutsättningar för olika dialogformer i länet, baserat på tematik, behov och konst- och kulturpolitiska mål.
- Under året initiera en dialog med föreningslivet i Sörmland för att gemensamt hitta samrådsformer och strukturer som kan möjliggöra ett tillvaratagande av intressen.
- Utveckla arbetsformer och arbetssätt inom Samkultur Sörmland för att nå ökad delaktighet, närhet mellan aktörer och ett mer tematiskt sammanhållet arbete.
- Arbeta fram och ingå i samarbetsprojekt mellan landsting, kommuner och kulturaktörer i länet.
- För gemensamma projekt fortsatt arbeta med att söka finansiering inom och utom länet.
- Utifrån gällande förordningar och kulturpolitiska mål arbeta fram en uppföljnings- och utvärderingsmetodik för kultur- och handlingsplanerna i Sörmland.

